

SYLABUSY

KIERUNEK RATOWNICTWO MEDYCZNE III ROK

rok akademicki 2022/2023

Opracowane na podstawie Standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu
ratownika medycznego

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca
2019 r. Dz.U, poz. 1573)

SPIS TREŚCI

MEDYCYNA RATUNKOWA.....	4
MEDYCZNE CZYNNOŚCI RATUNKOWE	12
MEDYCYNA KATRASTROF.....	20
NEUROLOGIA.....	24
CHOROBY ZAKAŻNE	29
CHOROBY TROPIKALNE	32
ORTOPEDIA I TRAUMATOLOGIA NARZĄDU RUCHU	36
MEDYCYNA SĄDOWA	41
PSYCHIATRIA	44
JĘZYK ANGIELSKI	48
JĘZYK NIEMIECKI.....	51
OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ	54
LOGISTYKA I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE	57
RATOWNICTWO CHEMICZNE I EKOLOGICZNE	62
RATOWNICTWO WYSOKOŚCIOWE	70
PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ NEUROLOGII (ŚRÓDROCZNA III).....	75
DYDAKTYKA MEDYCZNA.....	79
UROLOGIA	82
INTENSYWNA TERAPIA	85
NEUROCHIRURGIA.....	91
GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO	94
DZIAŁANIA POSZUKIWAWCZO - RATOWNICZE.....	98
SPECYFIKA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH NA TERENACH PRZYGRANICZNYCH	103
LARYNGOLOGIA.....	108
PROCEDURY RATUNKOWE WEWNĄTRZSZPITALNE	111
OKULISTYKA	117

PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ ORTOPEDYCZNO – URAZOWY (ŚRÓDROCZNA III)	120
PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU DYPLOMOWEGO	124

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	MEDYCYNĄ RATUNKOWĄ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.27.5.W RL.27.5.C RL.27.6.W RL.27.6.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V, VI semestru/ III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V,VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Marek Wojtaszek mgr Hubert Marek mgr Wojciech Rogoz mgr Wojciech Gierlach	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład konwersatoryjny ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 60 godzin ćwiczenia – 60 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 3 punkty ECTS ćwiczenia – 4 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie studentom wiedzy dotyczącej postępowania ratowniczego w urazach i obrażeniach ciała Przekazanie wiedzy dotyczącej zasad postępowania ratunkowego u dzieci, kobiety ciężarnej i osoby starszej Kształtowanie umiejętności postępowania w obrażeniach u dzieci i osób dorosłych z zastosowaniem obowiązujących procedur Uwrażliwienie studentów na skutki podejmowanych działań 	
14.	Metody dydaktyczne	wykłady konwersatoryjny ćwiczenia audytorijne (gry symulacyjne, analiza przypadków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład – Egzamin – test pisemny ćwiczenia – ZO – aktywność na zajęciach, kolokwium praktyczne	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stany zagrożenia życia u noworodków i transport noworodkowy. 2. Stany zagrożenia życia u dzieci i transport dzieci. 3. Napady drgawkowe, ciężkie choroby infekcyjne, wady rozwojowe u dzieci. 4. Nadużycia i maltretowanie dzieci – przemoc wobec dziecka. 5. Ciężarna w stanie zagrożenia życia. 6. Krwawienia i krwotoki w ginekologii i położnictwie. 7. Ostry ból brzucha w ginekologii i położnictwie. 8. Nadciśnienie tętnicze i rzucawka w ciąży. 9. Łożysko przodujące, wypadnięcie pępowiny i pęknięcie macicy w ciąży. 10. Poród nagły i jego patologia – dystocja barkowa. 11. Cięcie cesarskie ze wskazań pilnych. 12. Wstrząs urazowy. 13. Postępowanie w obrażeniach ciała – algorytmy. Postępowanie w urazach głowy. 14. Postępowanie diagnostyczne i lecznicze w urazach kręgosłupa. 15. Postępowanie w urazach kończyn. 16. Postępowanie w urazach klatki piersiowej, brzucha i miednicy. 17. Diagnostyka i taktyka lecznicza w mnogich obrażeniach ciała. 18. Specyfika postępowania z pacjentem urazowym - osoba w wieku podeszłym. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Podstawowe postępowanie ratunkowe w urazach (ITLS) 20. Zaawansowane postępowanie ratunkowe w urazach (ATLS) 21. Postępowanie we wstrząsie urazowym – procedury 22. Postępowanie w krwawieniach po urazie – procedury 23. Wypadki masowe i segregacja poszkodowanych, skale ciężkości urazów w pomocy przedszpitalnej. 24. Ocena stanu chorego po urazie (szybkie badanie urazowe, badanie miejscowe, interwencje terapeutyczne, badanie szczegółowe, procedury) 25. Obrażenia kończyn dolnych – ocena, postępowanie, zakładanie szyn unieruchamiających, zastosowanie szyn wyciągowych. 26. Resuscytacja płynowa (cewnikowanie żyły szyjnej zewnętrznej, wlew doszpikowy, rodzaje płynów infuzyjnych, płynoterapia) 27. Urazy klatki piersiowej – procedury przedszpitalne 28. Urazy czaszkowo mózgowo – procedury przedszpitalne 29. Urazy kręgosłupa – szybkie wydobycie chorego, metody unieruchamiania kręgosłupa, zdejmowanie kasków. 30. Urazy brzucha i miednicy. 31. Postępowanie ratunkowe w urazach mnogich i wielonarządowych. 32. Postępowanie ratunkowe w nagłych zaburzeniach psychicznych. 33. Postępowanie ratunkowe w urazach u kobiet w ciąży – badanie procedury. 34. Resuscytacja kobiety ciężarnej. 35. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa u noworodków (NLS). 36. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa u dzieci (PLS). 37. Urazy u dzieci – nawiązanie kontaktu, badanie, procedury, foteliki samochodowe. 38. Postępowanie ratunkowe w urazach pod wpływem alkoholu, narkotyków, zatrzymania krążenia u chorego po urazie.
-----	--	--

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku - odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym - fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe - przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę - problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatorowości płucnej - problematykę ostrej niewydolności oddechowej - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej - przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek - wybrane choroby przewodu pokarmowego - zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego - w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborze odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego - w najczęstszych chorobach układu nerwowego - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu - przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci - zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych - rodzaje obrażeń ciała, ich definicje oraz zasady kwalifikacji do centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci - zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu
-----	--------------------------------	--------	--

		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała - wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi - prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych - stosować leczenie przeciwbólowe - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora) - przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi; - wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej - wykonywać konikopunkcję - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech - prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego - wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego - wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup - stosować skale ciężkości obrażeń - decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia - rozpoznawać pewne znamiona śmierci - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe przypadku tych obrażeń - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego
			Kompetencje społeczne

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 2. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): ITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 3. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012. 4. Wytyczne ERC 2021 5. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 6. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018
		Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Theresa M. Campo, Keith A. Lafferty, Krystyn Sosada (red.): Stany nagłe: podstawowe procedury zabiegowe, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa. 2013. 2. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 3. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 4. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 5. Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Ćwiczenia	60			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	60			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		180			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		4,6	2,4		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) **MEDYCYNA RATUNKOWA** w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne inne ...
WIEDZA								
C.W1.	zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku	X						
C.W5.	odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym	X						
C.W6.	fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego	X						
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X						
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe	X						
C.W26.	przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę	X						
C.W27.	problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatorowości płucnej	X						
C.W28.	problematykę ostrej niewydolności oddechowej	X						
C.W29.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej	X						
C.W30.	przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek	X						
C.W31.	wybrane choroby przewodu pokarmowego	X						
C.W32.	zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii	X						
C.W34.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborze odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych	X						
C.W36.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego	X						
C.W37.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczkę	X						
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu	X						
C.W55.	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia	X						
C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci	X						

C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci	X																	
C.W88.	zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych	X																	
C.W93.	rodzaje obrażeń ciała, ich definicje oraz zasady kwalifikacji do centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci	X																	
C.W95.	zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu	X																	
UMIĘTNOŚCI																			
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego		X																
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała		X																
C.U13.	wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie		X																
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi		X																
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi		X																
C.U19.	przewodzą dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych		X																
C.U29.	stosować leczenie przeciwbólowe		X																
C.U38.	przewodzą podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora)		X																
C.U40.	przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi;		X																
C.U41.	wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej		X																
C.U42.	wykonywać konikopunkcję		X																
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech		X																
C.U45.	przewodzą wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego		X																
C.U46.	wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego		X																
C.U47.	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca		X																
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie		X																
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup		X																
C.U54.	stosować skale ciężkości obrażeń		X																
C.U56.	decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia		X																
C.U57.	rozpoznawać pewne znamiona śmierci		X																
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe przypadku tych obrażeń		X																

C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X						
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	MEDYCZNE CZYNNOŚCI RATUNKOWE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.28.5.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/ III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Hubert Marek mgr Wojciech Rogoz	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 100 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 4 punktów ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Nabywanie umiejętności wykonywania medycznych czynności ratunkowych u dzieci i dorosłych w urazach Kształtowanie umiejętności wykonywania medycznych czynności ratunkowych w nagłych zachorowaniach u ciężarnych Przekonanie studentów do dbałości o stan techniczny sprzętu ratowniczego i oszczędnie gospodarowanie materiałami medycznymi 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia (gry symulacyjne, analiza przypadków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	ćwiczenia ZO – aktywność na ćwiczeniach, obserwacja wykonawstwa, sprawdzian praktyczny	

16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wentylacja pacjenta z wykorzystaniem respiratorów. Zastawka PEEP u dzieci. 2. Wykonywanie kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej. 3. Podjęcie i prowadzenie podstawowych i zaawansowanych czynności resuscytacyjnych u dziecka. 4. Resuscytacja noworodka. 5. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa u noworodków (NLS). 6. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa u dzieci (PLS). 7. Sprzęt wykorzystywany w stanach zagrożenia życia u dzieci. 8. Udrażnianie dróg oddechowych metodami przyrządowymi u dzieci: <ol style="list-style-type: none"> a) założyć rurkę ustno-gardłową, b) założyć nosowo-gardłową, c) założyć maskę krtaniową d) założyć rurkę krtaniową e) wykonać konikopunkcję, f) wykonać odsysanie dróg oddechowych g) wykonać intubację dotchawiczą, h) prowadzić wentylację ręczną z użyciem maski twarzowej i) prowadzić wentylację ręczną z użyciem zastawki jednokierunkowej j) prowadzić wentylację ręczną z użyciem worka samorozprężalnego, 9. Ocena ABC, badanie dziecka, w tym dziecka po urazie 10. Przygotowanie i opieka medyczna podczas transportu dziecka. 11. Sprzęt do odebrania porodu i zaopatrzenia noworodka. 12. Postępowanie z kobietą ciężarną w poszczególnych stanach zagrożenia życia w tym po urazie.
-----	---	---

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe - zasady aseptyki i antyseptyki - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń - przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci - wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania - wskazania do przyrządowego i bezprzyrządowego przywracania drożności dróg oddechowych i techniki ich wykonywania - wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania - wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania - wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania - wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania - zasady monitorowania czynności układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi - zasady wykonywania dostępu doszpikowego przy użyciu gotowego zestawu - wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci - rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego - zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych - procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej
-----	--------------------------------	--------	--

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student :</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - układać pacjenta do badania obrazowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych - monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii - wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych - stosować leczenie przeciwbólowe - oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora) - przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzrządowymi - przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi - wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej - wykonywać konikopunkcję - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech - stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny - prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego - wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego - wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca - wykonywać dostęp doszpikowy przy użyciu gotowego zestawu - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup - wdrażać odpowiednie postępowanie w odmie opłucnowej zagrażającej życiu - stosować skale ciężkości obrażeń - decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia - zaopatrywać krwawienie zewnętrzne - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Boyle M. (red.): Stany nagłe w okresie okołoporodowym. Wyd. PZWL, Warszawa 2001. Campbell J. E., Alson R.L. (red.): Basic Trauma Life Support - dla paramedyków i ratowników medycznych. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2006. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa. Nagłe zagrożenia pochodzenia wewnętrznego. Wyd. Górnicki, Wrocław 2003. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Bożkowska K., Siwińska-Gołębiowska H., Prokopczuk J., Kamińska E. (red.): Dawkowanie leków u noworodków, dzieci i młodzieży. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. Flake F., Lutomsky B.: Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. Illing S., Springer S. (red.): Pediatria. Diagnostyka, leczenie, stany nagłe. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006. Keim S., M.: Medycyna ratunkowa na dyżurze. Wyd. PZWL, Warszawa 2006. Klukowski K., Błady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. Kruszyński Z.: Anestezjologia położnicza. Położnicze stany nagłe. Wyd. PZWL, Warszawa 2003. Plantz S.H., Adler J.N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. Strange G.R., Abrunzo T. (red.): Medycyna ratunkowa wieku dziecięcego. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2003.
-----	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	100			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		120			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		3,4	0,6		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *MEDYCZNE CZYNNOŚCI RATUNKOWE* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
C.W22.	techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny		X					
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych		X					
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe		X					
C.W51.	zasady aseptyki i antyseptyki		X					
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu		X					
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń		X					
C.W55.	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia		X					
C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci		X					
C.W57.	wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania		X					
C.W58.	wskazania do przyrządowego i bezprzyrządowego przywracania drożności dróg oddechowych i techniki ich wykonywania		X					
C.W59.	wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania		X					
C.W60.	wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania		X					
C.W61.	wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania		X					
C.W62.	wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania		X					
C.W63.	zasady monitorowania czynności układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi		X					
C.W64.	zasady wykonywania dostępu doszpikowego przy użyciu gotowego zestawu		X					
C.W65.	wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania		X					
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu		X					
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci		X					
C.W79.	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego		X					

C.W83.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego		X							
C.W88.	zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych		X							
C.W96.	procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej		X							
UMIEJĘTNOŚCI										
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego		X							
C.U2.	układać pacjenta do badania obrazowego		X							
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta		X							
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych		X							
C.U11.	monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii		X							
C.U13.	wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie		X							
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi		X							
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi		X							
C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego		X							
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych		X							
C.U29.	stosować leczenie przeciwbólowe		X							
C.U30.	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal		X							
C.U38.	przewodzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora)		X							
C.U39.	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi		X							
C.U40.	przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi		X							
C.U41.	wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej		X							
C.U42.	wykonywać konikopunkcję		X							
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech		X							
C.U44.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny		X							
C.U45.	przewodzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego		X							
C.U46.	wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego		X							
C.U47.	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca		X							
C.U49.	wykonywać dostęp doszpicowy przy użyciu gotowego zestawu		X							
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie		X							
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup		X							
C.U53.	wdrażać odpowiednie postępowanie w odmie opłucnowej zagrażającej życiu		X							
C.U54.	stosować skale ciężkości obrażeń		X							

C.U56.	decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia		X							
C.U60.	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne		X							
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych		X							
C.U62.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego		X							
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta		X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X							
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	MEDYCYNA KATRSTROF	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.29.5.W RL.29.5.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Marek Wojtaszek	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 15 godzin ćwiczenia – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład -1 punkty ECTS ćwiczenia - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie studentom wiedzy dotyczącej zagrożeń związanych transportem, ruchem drogowym, wypadkami masowymi i katastrofami. Zapoznanie z procedurami medycznymi obowiązujące podczas zdarzeń masowych. Kształtowanie umiejętności postępowania zgodnie z procedurami medycznymi w czasie katastrof i zdarzeń masowych 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną ćwiczenia audytoryjne (gry symulacyjne)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- E- egzamin testowy pisemny ćwiczenia – ZO – zaliczenie z oceną na podstawie aktywności, sprawdzianu praktycznego,	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady organizacji, kierowania i prowadzenia akcji ratunkowej podczas wypadków masowych i katastrof. 2. Procedury medyczne obowiązujące podczas zdarzeń masowych. 3. Problemy kliniczne i psychologiczne człowieka w warunkach ekstremalnych. 4. Akty prawne dotyczące prowadzenia akcji ratunkowej. 5. Zasady etyczne towarzyszące akcjom ratunkowym. 6. Rodzaje katastrof. 7. Charakterystyka i specyfika działań ratowniczych. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalendarium katastrof chemicznych na świecie. 2. Oznakowanie pojazdów i sztuk przesyłek oraz zasady identyfikacji towarów niebezpiecznych. 3. Dynamika i struktura przewidywanych zakaźnych procesów epidemicznych na współczesnym polu walki oraz w działaniach bioterrorystycznych. 4. Epidemiologiczne skutki użycia biologicznych środków masowego rażenia. 5. Pomoc medyczna po ataku biologicznym. 6. Epidemiologiczne skutki powodzi. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="357 757 564 1308">Wiedza</td> <td data-bbox="564 757 1554 1308"> <p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady dekontaminacji; - zasady łańcucha przeżycia; - zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu; - zasady podejmowania działań zabezpieczających w celu ograniczenia skutków zdrowotnych zdarzenia; - zasady segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="357 1308 564 1733">Umiejętności</td> <td data-bbox="564 1308 1554 1733"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="357 1733 564 1915">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="564 1733 1554 1915"> <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady dekontaminacji; - zasady łańcucha przeżycia; - zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu; - zasady podejmowania działań zabezpieczających w celu ograniczenia skutków zdrowotnych zdarzenia; - zasady segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady dekontaminacji; - zasady łańcucha przeżycia; - zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu; - zasady podejmowania działań zabezpieczających w celu ograniczenia skutków zdrowotnych zdarzenia; - zasady segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 							

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Briggs S. M.: Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. 3. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 4. Zawadzki A., Basista A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klukowski K., Błady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 2. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 3. Strużyna J., Baumberg I (red.): Oparzenia w katastrofach i masowych zdarzeniach. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.
------------	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *MEDYCYNA KATRASTROF* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W21.	zasady dekontaminacji	X							
C.W41.	zasady łańcucha przeżycia	X							
C.W43.	zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu	X							
C.W74.	zasady podejmowania działań zabezpieczających w celu ograniczenia skutków zdrowotnych zdarzenia	X							
C.W75.	zasady segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej	X							
C.W85.	zagrożenia środowiskowe	X							
C.W86.	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych	X							
C.W87.	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach	X							
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	X							
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego		X						
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała		X						
C.U25.	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne		X						
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu		X						
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej		X						
C.U59.	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego		X						
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych		X						
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	NEUROLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.33.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	lek. Adam Siembab	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy dotyczącej przyczyn, rozpoznawania, postępowania w chorobach neurologicznych. Zapoznanie z wybranymi przypadkami klinicznymi w neurologii i postępowaniem ratownika medycznego w warunkach SOR i ZRM 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną – 2 godziny w tygodniu x 15 tygodni	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- E- egzamin pisemny testowy	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie neurologiczne z elementami neurofizjologii i neuroanatomii 2. Podstawowe objawy i zespoły neurologiczne. Neuroepidemiologia 3. Śpiączki – przyczyny, rozpoznawanie, postępowanie (badanie pacjenta nieprzytomnego) 4. Choroby naczyniowe mózgu 5. Urazy czaszkowo-mózgowe (obrzęk mózgu), uszkodzenia rdzenia kręgowego – postępowanie lecznicze 6. Bóle i zawroty głowy. Zespoły bólowe kręgosłupa. Podstawy postępowania przeciwbólowego 7. Padaczka. Stan padaczkowy – rozpoznawanie i leczenie 8. Neuroinfekcje 9. Guzy mózgu (zespół wzmożonego ciśnienia śródczaszkowego) 10. Neuropsychiatria (majaczenie, depresja, zaburzenia psychiatryczne, zespół stresu pourazowego) 11. Leki stosowane w schorzeniach neurologicznych 12. Stany bezpośredniego zagrożenia życia w neurologii. Monitorowanie przyrządowe i bezprzyrządowe w chorobach układu nerwowego 13. Powikłania neurologiczne chorób różnych układów 14. Zatrucia układu nerwowego. Neurologiczne aspekty alkoholizmu 15. Neurologia w praktyce ratownika medycznego – analiza wybranych przypadków klinicznych z pracy SOR i ZRM (podsumowanie)
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny; - leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych, neurologicznych i psychiatrycznych; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych; - rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób; - wybrane skale oceny śpiączki oraz skale urazowe i rokownicze; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan świadomości pacjenta; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi; - oceniać stan neurologiczny pacjenta; - oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fuller G.: Badanie neurologiczne – to proste, Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2009. 2. Prusiński A.: Neurologia praktyczna, Wyd. PZWL, Warszawa 2015. 3. Kozubski W. (red.): Neurologia kompendium, Wyd. PZWL, Warszawa 2014. 4. Stępień A.(red.): Neurologia. T. 1 / T. 2: Medical Tribune Polska, Warszawa 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kozubski W., Liberski P. P.: Neurologia: podręcznik dla studentów medycyny T. 1 / T. 2, Wyd. PZWL, Warszawa 2014. 2. Henry G.L. i wsp.: Stany nagłe w neurologii – od objawu do rozpoznania, Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 3. Kwolek A. (red.): Fizjoterapia w neurologii i neurochirurgii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa : 2014. 4. Samuels M.A., Ropper A.H.: Leczenie w neurologii, Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.
-----	--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *NEUROLOGIA* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W22.	techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny;	X							
C.W35.	leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych, neurologicznych i psychiatrycznych;	X							
C.W36.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego;	X							
C.W37.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce;	X							
C.W38.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych;	X							

C.W39.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych;	X								
C.W40.	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób;	X								
C.W66.	wybrane skale oceny śpiączki oraz skale urazowe i rokownicze;	X								
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała;	X								
C.W104.	zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu;	X								
UMIEJĘTNOŚCI										
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta;	X								
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała;	X								
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;	X								
C.U16.	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi;	X								
C.U17.	oceniać stan neurologiczny pacjenta;	X								
C.U48.	oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta;	X								
KOMPETENCJE SPOLECZNE										
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X								
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X								

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	CHOROBY ZAKAŹNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.40.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Ryszard Prosiecki	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy dotyczącej przyczyn, rozpoznawania, postępowania w chorobach zakaźnych Zapoznanie z wybranymi przypadkami klinicznych w chorobach zakaźnych i postępowaniem ratownika medycznego 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- ZO – test pisemny	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> Szczepienia ochronne. Zakażenia wirusowe. Infekcyjne choroby biegunkowe. Choroby skóry. Neuroinfekcje. Choroby transmisyjne. Choroby przenoszone drogą pokarmową i oddechową. Choroby odzwierzęce Tężec Wywiad i badanie pacjenta z podejrzeniem choroby zakaźnej (np. Covid) Postępowanie z pacjentem na miejscu zdarzenia, w transporcie i w SOR (np. Covid). 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci - najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia - wybrane choroby przewodu pokarmowego - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborem odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych - zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań - zagrożenia środowiskowe
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu - monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baumann-Popczyk A., Sadkowska-Todys M., Zieliński A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze : epidemiologia i profilaktyka. Wyd. 7, Bielsko-Biała : α-medica press, 2014. 2. Dziubek Z.: Choroby zakaźne i pasożytnicze. PZWL, 2010 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. HIV/AIDS Anna Grzeszczuk PZWL, 2014, 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>CHOROBY ZAKAŻNE</i> w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W3.	wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci	X							
CW.4.	najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego	X							
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X							
C.W31.	wybrane choroby przewodu pokarmowego	X							
C.W34.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborze odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych	X							
C.W52.	zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań	X							
C.W85.	zagrożenia środowiskowe	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego	X							
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta	X							
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu	X							
C.U32.	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego	X							
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	X							
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	CHOROBY TROPIKALNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.41.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Ryszard Prosiecki	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy dotyczącej przyczyn, rozpoznawania, postępowania w chorobach tropikalnych Zapoznanie z wybranymi przypadkami klinicznymi w chorobach tropikalnych i postępowaniem ratownika medycznego 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - ZO – test pisemny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etiologia i epidemiologia chorób tropikalnych. 2. Biegunka podróżnych (Czynniki etiologiczne, obraz kliniczny, rozpoznawanie i leczenie amebozy). 3. Najważniejsze egzotyczne choroby pasożytnicze i zakaźne importowane do Polski z obszarów odmiennej strefy klimatyczno-środowiskowej i sanitarno-higienicznej (Denga i inne wirusowe gorączki krwotoczne). 4. Malaria (aktualne rozprzestrzenienie na świecie, ryzyko importowania do Polski, obraz kliniczny, zasady postępowania diagnostycznego i terapeutycznego, farmakologiczna profilaktyka przeciwmalaryczna) 5. Podstawowe zagadnienia medycyny podróży (szczepienia ochronne wymagane i zalecane w międzynarodowym ruchu turystycznym, higiena tropikalna, badania profilaktyczne przed i po powrocie z podróży tropikalnej). 6. Metody profilaktyki zdrowotnej przy wyjeździe do krajów strefy międzyzwrotnikowej, subtropikalnej i śródziemnomorskiej;
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	<p>Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci - najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborem odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych - zagrożenia środowiskowe
		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby - wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dziubek Z., Choroby zakaźne i pasożytnicze, Wyd. Wydawnictwo lekarskie PZWL, 2012. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boroń-Kaczmarek A., Wiercińska-Drapała A., Choroby zakaźne i pasożytnicze, Wyd. Wydawnictwo lekarskie PZWL, 2019.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *CHOROBY TROPIKALNE* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W3.	wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci	X							
CW.4.	najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego	X							
C.W34.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborem odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych	X							
C.W85.	zagrożenia środowiskowe	X							
UMIĘJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego	X							

C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	X							
C.U65.	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza	X							
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	ORTOPEDIA I TRAUMATOLOGIA NARZĄDU RUCHU	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.34.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Wojciech Rocznik dr hab. Andrzej Kotela	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 60 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 3 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z postępowaniem diagnostycznym leczniczym i ratowniczym w obrażeniach narządu ruchu, urazach kręgosłupa, obrażeniach miednicy i kończyn dolnych oraz górnych. • Zapoznanie z zasadami postępowania okołoperacyjne w traumatologii. • Poznanie wybranych zagadnień z traumatologii dziecięcej. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- E- egzamin pisemny testowy	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie chorego po urazie narządu ruchu. 2. Ogólna symptomatologia obrażeń układu ruchu 3. Urazy kręgosłupa i rdzenia kręgowego. 4. Obrażenia kończyn dolnych i górnych górnej. 5. Obrażenia miednicy. 6. Zasady unieruchamiania kończyn. 7. Zasady unieruchamiania kręgosłupa 8. Postępowanie z chorym po urazie narządu ruchu – przygotowanie do transportu i transport. 9. Wywiad ortopedyczny i badanie kliniczne pacjenta po urazie narządu ruchu. 10. Opatrunki unieruchamiające – technika zakładania. 11. Stany nagłe w ortopedii: złamania otwarte, amputacje, zakażenia. 12. Urazy kręgosłupa i miednicy kostnej – zasady diagnostyki, terapii. 13. Postępowanie okołoperacyjne w traumatologii. 14. Wybrane zagadnienia z traumatologii dziecięcej. 15. Leki stosowane w ortopedii. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	<p>Wiedza</p> <p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci; - skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - wybrane zagadnienia z zakresu traumatologii dziecięcej; - objawy krwiaka opłucnej, wiotkiej klatki piersiowej i złamania żeber; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR; - rodzaje obrażeń ciała, ich definicje oraz zasady kwalifikacji do centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci; - zasady funkcjonowania centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci;
		<p>Umiejętności</p> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci; - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby; - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stosować skale ciężkości obrażeń; - rozpoznawać pewne znamiona śmierci; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń; - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego;
		<p>Kompetencje społeczne</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aluisio F. V., Christensen H. P., Urbaniak J.R. (red.): Ortopedia. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2000. 2. Gaździk T. Sz.: Ortopedia i traumatologia. Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. PZWL, Warszawa 2008. 3. Gaździk T. Sz.: Podstawy ortopedii i traumatologii narządu ruchu. Wyd. PZWL, Warszawa 2001., Dziak A. (red.): Traumatologia narządu ruchu : T. 1,2 ,Wyd. II- Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 1996 , <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kiperski J., Kowalski., Krasuski M., Szymanik W.: Schorzenia i urazy kręgosłupa. Wyd. PZWL, Warszawa 2001. 2. Kusz D.J (red.): Kompendium ortopedii. Wyd. PZWL, Warszawa 2000. 3. Marciniak W., Szulc A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja Wiktora Degi. Wyd. PZWL, Warszawa 2008. 4. Pizzutillo P.D., Alman B.A.: Ortopedia dziecięca. Wyd. Czelej, Lublin 1999.
------------	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,4	0,6		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *ORTOPEDIA I TRAUMATOLOGIA NARZĄDU RUCHU* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia;	X							
C.W19.	metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci;	X							
C.W20.	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego;	X							
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;	X							
C.W68.	wybrane zagadnienia z zakresu traumatologii dziecięcej;	X							
C.W71.	objawy krwaka opłucnej, wiotkiej klatki piersiowej i złamania żeber;	X							
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków;	X							
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała;	X							
C.W92.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR;	X							
C.W93.	rodzaje obrażeń ciała, ich definicje oraz zasady kwalifikacji do centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci;	X							
C.W94.	zasady funkcjonowania centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci;	X							
C.W95.	zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu;	X							

C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;	X								
UMIĘJĘTNOŚCI										
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała;	X								
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu;	X								
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci;	X								
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby;	X								
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie;	X								
C.U54.	stosować skale ciężkości obrażeń;	X								
C.U57.	rozpoznawać pewne znamiona śmierci;	X								
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych;	X								
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń;	X								
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego;	X								
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X								
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X								

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	MEDYCYNA SĄDOWA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne RL.36.5.W	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V , semestru/ III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	lek. Adam Siembab	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	medycyna ratunkowa, podstawy prawa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne wykład – 30 godzin	Studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne wykład - 2 punkty ECTS	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z zadaniami i specyfiką medycyny sądowej, prawnymi aspektami pracy ratownika medycznego. • Kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy z tanatologii, traumatologii, toksykologii i hemogenetyki sądowej w pracy ratownika medycznego. • Zapoznanie studentów z zagadnieniem wypadkowości drogowej i wypadków w pracy. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną – 2 godziny x 15 tygodni	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład – E- egzamin pisemny testowy	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zadania i specyfika medycyny sądowej. Prawne aspekty pracy ratownika medycznego. 2. Tanatologia ogólna – rodzaje, mechanizmy i znamiona śmierci. Ustalanie czasu zgonu. Śmierć z przyczyn chorobowych. 3. Oględziny i sądowo-lekarska sekcja zwłok. Badanie śladów biologicznych. Ekshumacja. 4. Traumatologia sądowo-lekarska: rodzaje obrażeń (otarcia naskórka, podbiegnięcia krwawe, rany tłuczone, cięte, klute, rąbane, postrzałowe, złamania). 5. Powieszenia, utonięcia i inne rodzaje uduszeń gwałtownych. 6. Wypadki drogowe. 7. Neurotraumatologia. 8. Hipotermia. Hipertermia. Porażenie prądem elektrycznym (rażenie piorunem). 9. Podstawy opiniowania o skutkach obrażeń ciała, problematyka cywilno-odszkodowawcza i ubezpieczeniowa. 10. Dzieciobójstwo. Zespół dziecka maltretowanego. Zespół nagłej śmierci noworodka (SIDS). 11. Toksykologia sądowo-lekarska. 12. Wypadki w pracy. Zatrucie tlenkiem węgla. Niedobory pokarmowe. Zmiany ciśnienia atmosferycznego. 13. Przestępstwa na tle seksualnym. Badanie spornego ojcostwa. 14. Alkohol etylowy w medycynie sądowej. 15. Błędy medyczne – analiza najczęstszych błędów popełnianych w medycynie ratunkowej. Odpowiedzialność prawna ratownika medycznego. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia - zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu - przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia - podstawowe zagadnienia z zakresu medycyny sądowej
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych; - rozpoznawać pewne znamiona śmierci;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Żaba C.: Wybrane zagadnienia z medycyny sądowej, Wyd. UM Poznań, Poznań 2014. 2. DiMaio D., DiMaio. J.: Medycyna sądowa, Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2003. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Głowacki J., Marek Z.: Urazy czaszki i mózgu, Wyd. Krakowskie Wydawnictwo Medyczne, Kraków 2000. 2. Marcinkowski T.: Medycyna sądowa dla prawników, Wyd. ars boni et aequi, Przedsiębiorstwo wydawnicze, Poznań 2000. 3. Wilmowska-Pietruszyńska A., Bilski D.: Orzecznictwo lekarskie, Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2011.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>MEDYCYNA SĄDOWA</i> w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X							
C.W52.	zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań	X							
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu	X							
C.W55.	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia	X							
C.W108.	podstawowe zagadnienia z zakresu medycyny sądowej	X							
UMIĘTNOŚCI									
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych;	X							
C.U57.	rozpoznawać pewne znamiona śmierci;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PSYCHIATRIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.37.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia v semestru/III roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok III, semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	lek. Małgorzata Wolak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	znajomość i zaliczenie przedmiotu „Psychologia”	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 2 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów ze specyfiką postępowania medycznego nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi. • Kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa w odniesieniu do psychicznie chorych i uzależnionych. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład konwersatoryjny, prezentacja multimedialna	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>wykłady – E</p> <p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z pisemnego testu końcowego.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>WYKŁADY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do przedmiotu „Psychiatria”, pojęcia podstawowe, typy psychologicznej reakcji na informację o chorobach somatycznych, podstawy psychologii medycznej; 2. Prawne aspekty świadczenia pomocy medycznej osobom z zaburzeniami psychicznymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 3. Chory psychiatrycznie – specyfika postępowania. 4. Podstawy psychopatologii część I-sza: zaburzenia odczuwania, postrzegania i myślenia; 5. Podstawy psychopatologii część II-ga: zaburzenia uwagi, pamięci, intelektu i świadomości; 6. Podstawy psychopatologii część III-cia: zaburzenia uczuć (emocji), woli, aktywności złożonej i ruchowej, patologiczne nawyki i popędy; 7. Metody leczenia w psychiatrii: psychofarmakoterapia, biologiczno – wstrząsowe metody leczenia w psychiatrii, psychochirurgia, psychoterapia (rodzaje i metody), socjoterapia psychiatryczna; 8. Zaburzenia psychiczne wywołane organicznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego - postępowanie z pacjentem. Geriatria psychiatryczna; 9. Zaburzenia psychiczne wywołane spożywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych – postępowanie z pacjentem; 10. Schizofrenia, zaburzenia schizoafektywne, zespoły urojeniowe – postępowanie z pacjentem; 11. Choroby afektywne i zaburzenia nerwicowe – postępowanie z pacjentem; 12. Zagrożenia życia w psychiatrii. 13. Zaburzenia psychiczne somatogenne, zaburzenia: jedzenia, snu, seksualne, osobowości i zachowania – postępowanie z pacjentem. Psychiatria dziecięca; 14. Problematyka samobójstw; 15. Inne stany nagłe w psychiatrii – specyfika postępowania; 16. Problematyka psychiatrii ekologicznej (ekopsychiatrii). 17. Aspekty prawne związane z leczeniem chorych psychiatrycznie.
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - symptomatologię ogólną zaburzeń psychicznych i zasady ich klasyfikacji według głównych systemów klasyfikacyjnych; - objawy najczęstszych chorób psychicznych, zasady ich diagnozowania i postępowania terapeutycznego; - specyfikę zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i osób starszych; - regulacje prawne dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przyjęcia do szpitala psychiatrycznego; - rodzaje środków przymusu bezpośredniego i zasady ich stosowania w systemie ochrony zdrowia; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczkę; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych; - mechanizmy, cele i zasady leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta; - przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi; - szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem; - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa:
		<ol style="list-style-type: none"> Jarema M., Rabe-Jabłońska J. (red.): Psychiatria. Wyd. PZWL 2014. Bilikiewicz A. (red.): Psychiatria. Wyd. PZWL, Warszawa 2006. Bilikiewicz A., Dąbrowski S. (red.): Psychiatria. Repetytorium. Wyd. PZWL, Warszawa 2006. Heitzman J.: Psychiatria. Wyd. PZWL, Warszawa 2007.
		Literatura uzupełniająca:
		<ol style="list-style-type: none"> Namysłowska I., Badura-Madej W. (red.): Psychiatria dzieci i młodzieży. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. Petit J. R. : Psychiatria ratunkowa. Podręcznik dla lekarzy i studentów. Handbook of Emergency Psychiatry. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2007.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>PSYCHIATRIA</i> w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W9.	symptomatologię ogólną zaburzeń psychicznych i zasady ich klasyfikacji według głównych systemów klasyfikacyjnych	X							
C.W10.	objawy najczęstszych chorób psychicznych, zasady ich diagnozowania i postępowania terapeutycznego	X							
C.W11.	specyfikę zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i osób starszych	X							
C.W12.	regulacje prawne dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przyjęcia do szpitala psychiatrycznego	X							

C.W13.	rodzaje środków przymusu bezpośredniego i zasady ich stosowania w systemie ochrony zdrowia	X							
C.W37.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce	X							
C.W39.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych	X							
C.W.107.	mechanizmy, cele i zasady leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U15.	oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta;	X							
C.U16.	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi;	X							
C.U36.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych;	X							
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych;	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X							
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	JĘZYK ANGIELSKI	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Studium Języków Obcych	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.16.5.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/ III, roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III / Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Marcin Wrona	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	znajomość języka na poziomie podstawowym	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Opanowanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 • Kształtowanie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka angielskiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Liczba godzin zajęć : 2 godziny w tygodniu x 30 tygodni.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (4 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego i egzaminu.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia:</p> <p>1. Słownictwo specjalistyczne. Ratownictwo medyczne w Wielkiej Brytanii i w Polsce: historia i terażniejszość / Człowiek: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna, części ciała, organy wewnętrzne/ Zdrowie i samopoczucie /Najczęstsze problemy zdrowotne/ Personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu/ W szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt / Procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem/ Zadania ratownika medycznego: postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc/ Postępowanie w sytuacjach kryzysowych: wypadek, atak terrorystyczny, itp./Objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych/ Opieka nad pacjentami w podeszłym wieku/ Zdrowie i odżywianie/ Układ krwionośny/ Opieka nad umierającymi/ Zasady higieny/ Opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi/ Monitorowanie pacjenta/ Środki farmakologiczne / Alternatywne metody terapii/</p> <p>2. Materiał gramatyczny: Czasy terażniejsze i przeszłe: Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Past Simple, Past Continuous, / Formy wyrażania przyszłości / Czasowniki modalne/ Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe /Zdania w mowie zależnej/ Zdania w stronie biernej/ Pytania pośrednie/ Pytania typu <i>question tags</i> / Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Zdania współrzędnie złożone /Zdania podrzędnie złożone/ Zdania z podmiotem <i>it</i> i <i>there</i> / Wyrażenia oznaczające ilość/ Rzeczownik – liczba i rodzaj/ Przedimek/ Przymiotnik – stopniowanie/ Przymiotnik – stopniowanie/ Przyimek/ Zaimki/ Liczebniki/ Spójniki/ Związki frazeologiczne i idiomy.</p>		
	17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna słownictwo, nazewnictwo i gramatykę języka angielskiego 	
			Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi skutecznie posługiwać się językiem angielskim 	
Kompetencje społeczne			<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stale doskonali język angielski 		
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <p>1. <i>English for Nursing</i>, Tony Grice, Oxford University Press.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. Test Your Professional English Medical, Longman / Pearson Education)</p> <p>2. <i>English Grammar in Use</i>, Raymond Murphy, Cambridge University Press Polecone strony internetowe.</p>		

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Ćwiczenia	30			
Przygotowanie się do zaliczenia końcowego	10			
Przygotowanie się do egzaminu	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta
	1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) JĘZYK ANGIELSKI w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	JĘZYK NIEMIECKI	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny PWSZ im. J. Grodka w Sanoku Studium Języków Obcych	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.16.5.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/ III, roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III / Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia- 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia- 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Opanowanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Kształtowanie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka niemieckiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Liczba godzin zajęć : 2 godziny w tygodniu x 30 tygodni.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (4 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego i egzaminu.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia: Słownictwo charakterystyczne dla kierunku <i>Ratownictwo Medyczne</i> dotyczące zagadnień związanych z: rodziną, objawami chorobowymi, pobytem w szpitalu, odżywianiem itp. Pozostałe przykłady zagadnień leksykalnych: sich vorstellen meine Familie (Familienmitglieder) mein Zimmer was machen die Lehrer, was machen die Studenten im Deutschunterricht mein Hobby gesundes Essen der beste Freund, Charakterzüge Tagesablauf der Kalender, Jahreszeiten Krankheiten – was tut dir weh? fragen nach dem Weg Fachwortschatz andere</p> <p><i>Zagadnienia gramatyczne:</i> derbestimmte und der unbestimmte Artikel Deklination der Substantive und Pronomen Konjugation der Hilfsverben Konjugation der schwachen und starken Verben Konjunktionen Präpositionen mit dem Akkusativ und Dativ trennbare und untrennbare Verben Modalverben reflexive Verben Imperativ Negationen Satzarten Rektion des Verbs</p>
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student: - zna słownictwo, nazewnictwo i gramatykę języka niemieckiego</p>
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student: - potrafi skutecznie posługiwać się językiem niemieckim</p>	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student: - stale doskonalą język niemiecki</p>	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa: 1. Podręcznik: Deutsch für dich , E. Śmiechowska</p> <p>Literatura uzupełniająca: 1. 1. Repetytorium gramatyczno-leksykalne (E. Rostek) 2. Landeskunde der deutschsprachigen Länder 3. Grammatik kein Problem (Teil 1 und 2) 4. Tageszeitungen mit Anzeigen 5. Ansichtskarten, Landkarten, Bilder 6. Cd-Platten, Kassetten usw. 7. Słowniki tematyczne</p>

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Ćwiczenia	30			
Przygotowanie się do zaliczenia końcowego	10			
Przygotowanie się do egzaminu	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta	Z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Samodzielna praca studenta
	1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) JĘZYK NIEMIECKI w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne inne ...
WIEDZA								
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X					
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.23.5.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok III, semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Magdalena Materniak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład - 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z podstawami prawa autorskiego oraz metodami i środkami zwalczania konkurencji 	
14.	Metody dydaktyczne	wykłady – 2 godziny w tygodniu x 7 tygodni, 1 godzina x 1 tydzień	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- ZO- zaliczenie pisemne testowe Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> Pojęcie prawa własności intelektualnej Podstawy prawne ochrony własności intelektualnej Prawa autorskie i prawa pokrewne Prawo własności przemysłowej Roszczenia z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej Wybrane zagadnienia prawnokarne w zakresie ochrony własności intelektualnej Metody i środki zwalczania nieuczciwej konkurencji. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji - przepisy prawa dotyczące ratownictwa medycznego, w tym zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej ratownika medycznego
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - przestrzegać praw pacjenta - wykonywać czynności z zakresu ratownictwa medycznego i udzielać świadczeń zdrowotnych z zachowaniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu ratownika medycznego
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Załucki M. (red), <i>Ochrona własności intelektualnej w Polsce. Podstawowe mechanizmy i konstrukcje</i>, Warszawa 2011. 2. Kurzępa B., Kurzępa E., <i>Ochrona własności intelektualnej: zarys problematyki</i>, Toruń 2010. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Barta J, Markiewicz R., <i>Prawa autorskie i prawa pokrewne</i>, Kraków 2004. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNYCH* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W17.	prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji	X							
B.W24.	przepisy prawa dotyczące ratownictwa medycznego, w tym zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej ratownika medycznego	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U6.	przestrzegać praw pacjenta	X							
B.U20.	wykonywać czynności z zakresu ratownictwa medycznego i udzielać świadczeń zdrowotnych z zachowaniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu ratownika medycznego	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	LOGISTYKA I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Uczelni Państwowej im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwa Medycznego	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.22.5.W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III/ Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Lesław Penar	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	mgr Lesław Penar	
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład -1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z charakterystyką różnego rodzaju zagrożeń występujących we współczesnym świecie, z uwzględnieniem pandemii COVID-19 i konfliktów zbrojnych, stanowiących źródło sytuacji kryzysowych w kontekście postrzegania i poczucia bezpieczeństwa. • Omówienie podstaw i istoty zarządzania kryzysowego w Polsce – zasady kardynalne procesu, struktura i zadania poszczególnych szczebli zarządzania kryzysowego, fazy i etapy zarządzania kryzysowego w naszym kraju wraz z ich charakterystyką. • Pojęcie i charakterystyka infrastruktury krytycznej, w kontekście jej roli i znaczenia dla bezpieczeństwa funkcjonowania państwa i jej obywateli, zagrożenia i bezpieczeństwo systemów infrastruktury krytycznej w naszym kraju, bezpieczeństwo teleinformatyczne. • Przekazanie studentom wiedzy na temat roli i znaczenia logistyki we współczesnym świecie, etapów jej rozwoju na przestrzeni XX i XXI wieku, jej podstawowych funkcji i zadań w wymiarze zarówno cywilnym jak i militarnym. • Zapoznanie studentów z zasadami i formami zarządzania logistyką i systemami logistycznymi służb mundurowych w sytuacjach kryzysowych. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną .	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Wykład – ZO - test pisemny.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Warunek zaliczenia przedmiotu – obecność na zajęciach min. 80% 2) Pozytywne zaliczenie testu pisemnego.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenia we współczesnym świecie – rodzaje i charakterystyka. 2. Pojęcie i istota kryzysu i sytuacji kryzysowej. 3. Podstawy prawne oraz zasady kardynalne procesu zarządzania kryzysowego. 4. Fazy i etapy procesu zarządzania kryzysowego. 5. Struktura systemu zarządzania kryzysowego w Polsce – rola i zadania organów administracji rządowej (szczebel krajowy i wojewódzki) i samorządowej (szczebel powiatu i gminy) 6. Rola i zadania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. 7. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. 8. Infrastruktura krytyczna – rodzaje zagrożeń i środki ochrony. 9. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. 10. Siły zbrojne RP w zarządzaniu kryzysowym. 11. Zarządzanie kryzysowe w stanach nadzwyczajnych. 12. Stopnie alarmowe w kontekście zagrożenia terrorystycznego. 13. Wprowadzenie do logistyki – multidyscyplinarność zagadnienia. 14. Zasada 7W. 15. Bezpieczeństwo systemu logistycznego. 16. Ekologistyka w sytuacjach kryzysowych. 17. IT w logistyce. 18. Zarządzanie logistyką w Państwowej Straży Pożarnej – KSRG. 19. Logistyka Ratownictwa Medycznego. 20. Propozycje zmian w zakresie ochrony ludności w Polsce – najważniejsze aspekty projektu nowej ustawy o ochronie ludności oraz stanie klęski żywiołowej.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<p>W zakresie wiedzy student :,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady zarządzania podmiotami systemu ochrony zdrowia • podstawowe zagadnienia dotyczące ekonomiki zdrowia i zarządzania finansami w systemie ochrony zdrowia • problematykę postępowania w sytuacjach interwencji kryzysowych oraz zasady i metody radzenia sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego • wpływ czynników środowiskowych na zdrowie człowieka i społeczeństwa, politykę zdrowotną państwa, programy zdrowotne oraz zagrożenia zdrowia, przy uwzględnieniu zmiennych takich jak wiek, miejsce zamieszkania, nauki lub pracy • rodzaje zagrożeń terrorystycznych oraz zasady przeciwstawiania się atakom terrorystycznym i bioterrorystycznym, a także prawne uwarunkowania zarządzania kryzysowego

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznawać sytuacje, które wymagają konsultacji z przedstawicielem innego zawodu medycznego lub koordynatorem medycznym dbać o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń stosować się do zasad bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia stosować działania na rzecz ochrony środowiska
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2007 nr 89, poz. 590 ze zm.). Stanisław J. Rysz - <i>Zarządzanie Kryzysowe Zintegrowane</i> (Wydanie drugie – Difin SA, Warszawa 2020). Arkadiusz Trzos – <i>Ratownictwo Medyczne wobec współczesnych zagrożeń</i> (Elamed MEDIA GROUP, Katowice 2019). Łukasz Zwoliński – <i>Zarządzanie Kryzysowe a logistyka – ujęcie praktyczne</i> (Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź 2020). <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zbigniew Ścibiorek, Bernard Wiśniewski, Rafał Bolesław Kuc, Andrzej Dawidczyk - <i>Bezpieczeństwo wewnętrzne – podręcznik akademicki</i> (Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2020). Katarzyna Grzybowska – <i>Podstawy logistyki</i> (Wyd. Difin SA, Warszawa 2009). 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	-			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) LOGISTYKA I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W16.	zasady zarządzania podmiotami systemu ochrony zdrowia	X							
B.W28.	podstawowe zagadnienia dotyczące ekonomiki zdrowia i zarządzania finansami w systemie ochrony zdrowia	X							
B.W35.	problematykę postępowania w sytuacjach interwencji kryzysowych oraz zasady i metody radzenia sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego	X							
B.W37.	wpływ czynników środowiskowych na zdrowie człowieka i społeczeństwa, politykę zdrowotną państwa, programy zdrowotne oraz zagrożenia zdrowia, przy uwzględnieniu zmiennych takich jak wiek, miejsce zamieszkania, nauki lub pracy	X							
B.W43	rodzaje zagrożeń terrorystycznych oraz zasady przeciwstawiania się atakom terrorystycznym i bioterrorystycznym, a także prawne uwarunkowania zarządzania kryzysowego	X							

UMIĘTNOŚCI									
B.U2.	rozpoznawać sytuacje, które wymagają konsultacji z przedstawicielem innego zawodu medycznego lub koordynatorem medycznym	X							
B.U3.	dbać o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń	X							
B.U8.	stosować się do zasad bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych	X							
B.U11.	komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia	X							
B.U18.	stosować działania na rzecz ochrony środowiska	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X							
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X							
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	RATOWNICTWO CHEMICZNE I EKOLOGICZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.46.5.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III/ Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Bogdan Kołcz	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 45 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 3 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie studentom wiedzy na temat rodzaju i specyfiki współczesnych zagrożeń związanych z wykorzystywaniem różnego rodzaju substancji i materiałów chemicznych. Zapoznanie studentów z systemem organizacji i funkcjonowania ratownictwa chemicznego i ekologicznego w Polsce – rola i zadania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w przedmiotowym zakresie. Przekazanie studentom wiedzy na temat zasad i procedur realizowanych przez ratowników podczas prowadzonych akcji z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego. Omówienie sprzętu specjalistycznego i przyrządów pomiarowych wykorzystywanych przez ratowników podczas prowadzonych działań. Zapoznanie studentów z zasadami i specyfiką transportu drogowego materiałów niebezpiecznych wraz z rozpoznaniem czynnika niebezpiecznego i wyznaczeniem bezpiecznej strefy zagrożenia 	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia - ZO- zaliczenie z oceną – test pisemny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenia chemiczne i ekologiczne we współczesnym świecie. 2. Formalnoprawne uwarunkowania ratownictwa chemicznego i ekologicznego w Polsce. Pojęcie ratownictwa chemicznego i ekologicznego oraz ochrony przeciwpożarowej. 3. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy – struktura i poziomy funkcjonowania. 4. Zadania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w zakresie ratownictwa specjalistycznego. 5. Organizacja ratownictwa chemicznego i ekologicznego w KSRG w zakresie podstawowym. 6. Organizacja ratownictwa chemicznego i ekologicznego w KSRG w zakresie specjalistycznym. 7. Rozpoznanie zagrożeń CBRNE. Wymagania formalnoprawne, organizacyjne. Możliwości detekcji i identyfikacji substancji niebezpiecznej w Polsce. 8. Transport drogowy a wyznaczenie strefy zagrożenia z udziałem materiałów niebezpiecznych. 9. Zasady bezpiecznego prowadzenia działań przez służby ratownicze podczas zdarzeń z udziałem substancji niebezpiecznych. 10. Zadania ratowników na miejscu wypadku lub katastrofy chemicznej 11. Rola ratownictwa chemicznego i ekologicznego w przeciwdziałaniu poważnym awariom przemysłowym 12. Postępowanie raowniczo-medyczne podczas zatruc substancjami toksycznymi. Porozumienie w zakresie współdziałania PSP i PRM podczas zdarzeń chemicznych w województwie podkarpackim. 13. Koncepcja chemiczno-medyczna zabezpieczenia wypadków w transporcie i katastrofach chemicznych. Możliwości działania i świadczenia pomocy medycznej przez PRM podczas zdarzeń chemicznych. 14. Modelowe rozwiązania organizacyjne ratownictwa chemicznego i medycznego na przykładzie symulowanych katastrof chemicznych-procedury. 15. Praktyczne możliwości użycia ubrań gazoszczelnych i sprzętu zabezpieczającego we współdziałaniu służb ratowniczych PRM i PSP
-----	---	---

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student :</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego; - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;
-----	---------------------------------	--------	---

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci; - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego; - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń; - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81, poz. 351 ze zm.). 2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego (Dz.U. 2017, poz. 1319 ze zm.). 3. Zasady organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, (KG PSP, 2021). 4. Ranecki J., Ratownictwo chemiczne i ekologiczne – szkolenie w Państwowej Straży Pożarnej, w: Schroeder M., Mazur S. (red.), Szkolenie pożarnicze w 20-leciu PSP, wyd. Szkoła Podoficerska PSP w Bydgoszczy przy współudziale Fundacji Edukacja i Technika Ratownictwa w Warszawie. 5. Ranecki J., Ratownictwo chemiczne i ekologiczne w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym na przestrzeni 20 lat, w: Konieczny J., Schroeder M. (red. naukowa), Krajowy system ratowniczo-gaśniczy w latach 1995-2015. Postępy organizacyjno-prawne, logistyczne i taktyczno-ratownicze, Garmond Oficyna Wydawnicza, Poznań. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raport podsumowujący przygotowania i organizację operacji zabezpieczenia ratowniczego turnieju EURO 2012 przez krajowy system ratowniczo-gaśniczy, przygotowany pod kierunkiem J. Skulichy, Warszawa 2013. 2. Konieczny J., Ranecki J., Ratownictwo chemiczno-medyczne, Warszawa 2007
------------	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne		
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	45			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) RATOWNICTWO CHEMICZNE I EKOLOGICZNE w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia;	X							
C.W20.	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego;	X							
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych;	X							
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne	X							
C.W44.	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków;	X							
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym	X							
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;	X							
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków;	X							
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu;	X							
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała;	X							
C.W85.	zagrożenia środowiskowe;	X							
C.W86.	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych;	X							

C.W87.	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach;	X								
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;	X								
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;	X								
UMIĘTNOŚCI										
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych;	X								
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała;	X								
C.U25.	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne;	X								
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu;	X								
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych;	X								
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci;	X								
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie;	X								
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup;	X								
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej;	X								

C.U59.	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego;	X							
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń;	X							
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego;	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X							
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X							
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	RATOWNICTWO WYSOKOŚCIOWE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne RL.45.5.C	studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru /III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III/ Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne		
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne Ćwiczenia – 45 godzin	studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne Ćwiczenia – 3 punkt ECTS	studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznać studentów z zasadami kształtowania sprawności fizycznej z zastosowaniem wybranych form aktywności ruchowej, • Zapoznać studentów z podstawowymi zasadami ratownictwa wysokościowego 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia – ZO – zaliczenie praktyczne <ul style="list-style-type: none"> • Obecność na zajęciach - 80 % • Zaliczenie praktyczne testów sprawnościowych 	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe zagadnienia dotyczące wspinanie: między innymi rodzaje, formy, miejsca wspinaczki 2. Rodzaje asekuracji. 3. Najczęściej spotykane kontuzje wspinaczkowe. 4. Specjalistyczne służby ratownicze nakierowane na wypadki wspinaczkowe 5. Nauka korzystania z podstawowych przyrządów wspinaczkowych takich jak :uprząże, kaski, karabinki, liny, buty, przyrządy asekuracyjne 6. Podstawy wspinaczki na sztucznych obiektach 7. Nauka asekuracji górnej-„wędkę” 8. Blokowanie przyrządu- węzeł flagowy 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	<p>Wiedza</p> <p>W zakresie wiedzy student :</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego; - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;
		<p>Umiejętności</p> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci; - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego; - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń; - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego;

	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Craig L.: Wspinaczka w skale. Galaktyka. 2011 2. Long J.: Wspinaczka praktyczny podręcznik. Wydawnictwo RM. 2017 3. Shepherd N.: Wspinaczka skałkowa Wydawnictwo Wiedzy Powszechnej 2016 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Horst E., Trening wspinaczkowy. 2. Sas-Nowosielski W., Sonelski W. Zasady wspinaczkowe. „W skale” OU PTTK Politechniki Śląskiej, 1987

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	45			
	Ćwiczenia	-			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>RATOWNICTWO WYSOKOŚCIOWE</i> w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne inne ...
WIEDZA								
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X						
C.W20.	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego	X						
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych	X						
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe	X						
C.W44.	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków;	X						
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu	X						
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń	X						
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków	X						
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu	X						
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała	X						
C.W85.	zagrożenia środowiskowe	X						
C.W86.	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych	X						
C.W87.	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach	X						
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	X						
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne	X						
UMIĘTNOŚCI								
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych	X						

C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała	X								
C.U25.	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne	X								
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu	X								
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych	X								
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci	X								
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie	X								
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup;	X								
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej	X								
C.U59.	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego	X								
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń	X								
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego	X								
KOMPETENCJE SPOLECZNE										
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X								
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X								

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ NEUROLOGII (ŚRÓDROCZNA III)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia V semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	Pracownik oddziału neurologii	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne Praktyka zawodowa – 40 godzin	studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne Praktyka zawodowa – 2 punkty ECTS	studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów ze zasadami diagnostyki i terapii chorób neurologicznych. • Kształtowanie umiejętności wykonywania działań diagnostycznych, leczniczych i ratowniczych w warunkach oddziału szpitalnego 	
14.	Metody dydaktyczne	Praktyka zawodowa: pokaz, instruktaż, ćwiczenia, metoda przypadku, metoda sytuacyjna	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa – oddział neurologii – ZO - Oceny aktywności studenta na zajęć - Oceny z przygotowania do zajęć, - Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności - Obserwacji pracy studenta	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Praktyka zawodowa : 1. Badanie pacjenta pod kątem objawów neurologicznych. 2. Zasady oceny stanu pacjenta z urazem czaszkowo – mózgowym/ kręgosłupa. 3. Zasady diagnostyki i terapii ostrej fazy udaru niedokrwinnego i krwotocznego. 4. Postępowanie z chorym z zaburzeniami wyższych czynności nerwowych. 5. Zasady postępowania z pacjentem chorym na epilepsję i w stanach drgawkowych – rola ratownika medycznego. 6. Zasady postępowania diagnostyczno – leczniczego i obserwacji pacjenta z krwawieniem wewnątrzczaszkowym, w różnych okresach leczenia. 7. Zasady postępowania wobec pacjenta po różnych typach operacji mózgowych. 8. Zasady kompleksowej opieki nad pacjentem nieprzytomnym. 9. Zasady opieki nad chorym po urazie rdzenia kręgowego. 10. Zasady wypełniania Karty Medycznych Czynności Ratunkowych w nagłych stanach neurologicznych	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych - oceniać stan świadomości pacjenta - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi - podawać pacjentowi leki i płyny - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru - przygotowywać pacjenta do transportu - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech - oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gregory I. Henry, Neal Little, Andy Jagoda, Thomas R. Pellegrino. Stany nagłe w neurologii od objawu do rozpoznania. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Fuller G.: Badanie neurologiczne – to proste. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 3. Maksymowicz W.: Neurochirurgia w zarysie. Wyd. PZWL, Warszawa 1999. 4. Mazur R., Beuth W. (red.): Neurologia kliniczna dla lekarzy i studentów medycyny. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2005. 5. Prusiński A.: Neurologia praktyczna. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 6. Weiner H. L., Levitt L. P.: Neurologia. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2002. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Członkowska A., Członkowski A.: Leczenie w neurologii. Kompendium. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 2. Kozubski W., Liberski P. P., Barcikowska M.: Choroby układu nerwowego. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	-			
	Praktyka	50			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,7	0,3		

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ NEUROLOGII (ŚRÓDROCZNA III) w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego								X
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta								X
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych								X
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta								X
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi								X
C.U20.	podawać pacjentowi leki i płyny								X
C.U21.	oznaczать stężenie glukozy z użyciem glukometru								X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu								X
C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego								X

C.U39.	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi									X
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech									X
C.U48.	oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta									X
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych									X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych									X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta									X
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego									X
KOMPETENCJE SPOLECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym									X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta									X

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	DYDAKTYKA MEDYCZNA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RM.21.6.W RM.21.6.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Ewa Poźniak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 15 godzin Ćwiczenia – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 1 punkt ECTS Ćwiczenia – 2 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności właściwego interpretowania i analizowania sytuacji trudnych dotyczących komunikowaniem się z pacjentem w czasie realizowania zadań zawodowych ratownika medycznego • Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć z pierwszej pomocy dla różnych grup wiekowych • Wyrabianie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład konwersatoryjny, pogadanka, dyskusja ćwiczenia, pokaz z instruktążem, omówienie,	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- E – test pisemny ćwiczenia – ZO <ul style="list-style-type: none"> - aktywność na zajęciach (udział w dyskusji, wykonywanie zadań grupowych, prezentowania swojego stanowiska), - zaprezentowanie zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej – udzielanie pierwszej pomocy, - opracowanie konspektu zajęć dydaktycznych. 	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokumenty regulujące kształcenie ratowników medycznych w Polsce (Standardy kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu ratownika medycznego, program kształcenia na kierunku Ratownictwo Medyczne, Sylabusy do przedmiotów). 2. Charakterystyka kształcenia w zawodzie ratownik medyczny. 3. Rola ratowników medycznych w społeczeństwie. 4. Problemy etyczne w pracy ratownika medycznego. 5. Komunikowanie się w pracy ratownika medycznego. 6. Cele i zadania dydaktyki medycznej (pojęcia dydaktyczne, szczegółowe cele kształcenia). Taksonomia celów nauczania. 7. Planowanie procesu dydaktycznego (zasady, treści nauczania, formy, metody nauczania, środki dydaktyczne, kontrola i ocena.) 8. Planowanie edukacji zdrowotnej. 9. Ewaluacja w edukacji zdrowotnej.
			<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza przepisów regulujących wykonywanie zawodu ratownika medycznego. 2. Analiza zadań ratownika medycznego wynikających z realizacji roli zawodowej. 3. Formułowanie szczegółowych celów nauczania w oparciu o obowiązujące standardy do zajęć dydaktycznych. 4. Przygotowanie merytoryczne, metodyczne i organizacyjne studentów do realizacji wybranych form zajęć dydaktycznych. 5. Problemy w komunikowaniu ratownika medycznego - określenie trudności w przekazywaniu informacji o wykonywanych zabiegach i czynnościach oraz stanie zdrowia pacjenta. 6. Projektowania scenariusza do zajęć z wykorzystaniem wybranych metod dydaktycznych. 7. Przygotowanie pomocy dydaktycznych do zajęć. 8. Opracowanie zadania sprawdzającego opanowane wiadomości i umiejętności 9. Konstruowanie programu edukacji zdrowotnej (scenariusze zajęć z pierwszej pomocy) 10. Opracowanie narzędzi kontrolnych i ewaluacyjnych. 11. Prezentowanie zajęć przygotowanych przez studentów. 12. Samoocena i ocena studentów
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem - społeczną rolę ratownika medycznego - główne pojęcia, teorie, zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno-medycznych - zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielać informacji o podstawowych zabiegach i czynnościach dotyczących pacjenta oraz informacji na temat jego stanu zdrowia - podnosić swoje kwalifikacje i przekazywać wiedzę innym 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chruściel P., Ciechaniewicz W.: Edukacja zdrowotna z elementami teorii wychowanie. PZWL, Warszawa 2018. 2. Herda – Płonka K., Krzemień G.: Dydaktyka szkoły wyższej o profilu medycznym. Wyd. PZWL, Warszawa 2016. 3. Kruszewski K., Sztuka nauczania. Podręcznik akademicki. Czynności nauczyciela. Wyd. PWN, Warszawa 2004. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bereźnicki F., Podstawy kształcenia ogólnego. Oficyna Wyd. Impuls, Kraków 2011. 2. Żegnałek K., Dydaktyka ogólna. Wybrane zagadnienia. WSP TWP. Warszawa 2005.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>DYDAKTYKA MEDYCZNA</i> w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	EFEKT KSZTAŁCENIA	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W7.	znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem	X							
B.W9.	społeczną rolę ratownika medycznego	X							
B.W14.	główne pojęcia, teorie, zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno-medycznych	X							
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U4.	udzielać informacji o podstawowych zabiegach i czynnościach dotyczących pacjenta oraz informacji na temat jego stanu zdrowia		X						
B.U12.	podnosić swoje kwalifikacje i przekazywać wiedzę innym		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	UROLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.53.6.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI , semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Andrzej Kotela	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	Anatomia i fizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład - 2 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studenta z wiedzą w zakresie rozpoznania stanów klinicznych w chorobach urologicznych oraz postępowania ratowniczego w określonych stanach 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład – ZO- zaliczenie testowe pisemne	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> Symptomy chorób urologicznych Diagnostyka obrazowa w urologii. Podstawowe zabiegi urologiczne Nagłe przypadki urologiczne. Urazy narządów układu moczowego u obu płci i narządów płciowych męskich. Choroby nowotworowe w urologii. Rola ratownika przy udzielaniu pomocy w chorobach urologicznych. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek; - zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności chorób wieku dziecięcego; - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci; - zasady cewnikowania pęcherza moczowego; - podstawowe techniki obrazowe; - wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - zakładać cewnik do pęcherza moczowego; - monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego; - stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny; - wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Drewna T., Juszcak K.: Urologia . Ilustrowany podręcznik dla studentów i stażystów. Wyd. PZWL, Warszawa 2018. 2. Borkowski A.: Urologia – podręcznik dla studentów. Wyd. PZWL, Warszawa 2015. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. EAU Guidelines. Edn. presented at the EAU Annual Congress Milan 2021. ISBN 978-94-92671-13-4. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) UROLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W30.	przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek;	X							
C.W47.	zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym;	X							
C.W67.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności chorób wieku dziecięcego;	X							
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci;	X							
C.W97.	zasady cewnikowania pęcherza moczowego;	X							
C.W105.	podstawowe techniki obrazowe;	X							
C.W106.	wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U23.	zakładać cewnik do pęcherza moczowego;	X							
C.U32.	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego;	X							
C.U44.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny;	X							
C.U65.	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza;	X							
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;	X							
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego.	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	INTENSYWNA TERAPIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny PWSZ im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.35.6.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Marek Wojtaszek	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	wiadomości z przedmiotu Interna	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład - 60 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 3 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów ze specyfiką i organizacją pracy oddziału intensywnej terapii, zasadami monitorowania i postępowania terapeutycznego w stanach nagłego zagrożenia życia. • Kształtowanie umiejętności współpracy w zakresie diagnostyki i leczenia pacjentów oddziału intensywnej terapii. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykłady z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykłady – E- egzamin pisemny testowy	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>WYKŁADY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wywiad anestezyjologiczny i badanie chorego. 2. Nadzór nad chorym wymagającym intensywnej terapii. 3. Wentylacja mechaniczna. 4. Intubacja dotchawicza w laryngoskopii bezpośredniej z użyciem środków zwiotczających. 5. Kaniulacja naczyń krwionośnych. 6. Znieczulenie miejscowe i przewodowe – techniki, stosowane leki. 7. Leczenie bólu. 8. Żywienie w intensywnej terapii. 9. Profilaktyka zakażeń w oddziale intensywnej terapii. 10. Monitorowanie hemodynamiczne. 11. Postępowanie w zaburzeniach równowagi kwasowo-zasadowej i gospodarki wodno-elektrolitowej 12. Postępowanie w ostrej niewydolności oddechowej. 13. Leczenie preparatami krwi w warunkach intensywnej terapii. 14. Sepsa – postępowanie diagnostyczno–lecnicze. 15. Żywienie parenteralne krytyczne chorych. 16. Postępowanie z chorym nieprzytomnym. 17. Postępowanie ratownicze w nagłym zatrzymaniu krążenia. 18. Monitorowanie układu oddechowego – zadania ratownika medycznego. 19. Sepsa – podstawy kliniczne, zadania ratownika medycznego. 20. Postępowanie z chorym po reanimacji. 21. Badania biochemiczne i ich interpretacja. 22. Śmierć pnia mózgu, diagnostyka. Elementy transplantologii, problemy etyczno-moralne
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - problematykę ostrej niewydolności oddechowej; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej; - zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego; - zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomią i pielęgnacji tracheostomii; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci; - wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania; - wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania; - wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania; - zasady monitorowania czynności układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - wskazania do stosowania intensywnej terapii i zasady jej stosowania; - technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych; - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego; - zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu;

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan świadomości pacjenta; - monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii; - wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie; - przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi; - oceniać stan neurologiczny pacjenta; - podawać pacjentowi leki i płyny; - asystować przy czynnościach przygotowawczych do transplantacji narządów; - szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych; - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby; - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora) - decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia - rozpoznawać pewne znamiona śmierci - wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i indywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gaszyński W. : Intensywna terapia i wybrane zagadnienia medycyny ratunkowej: repetytorium. Wyd. PZWL, Warszawa, 2010. 2. Flake F., Lutomsky B. (red.): Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2009. 3. Kamiński B., Kübler A., Andres J. (red.): Anestezjologia i intensywna terapia. Wyd. PZWL, Warszawa 2000. 4. Marino P. L.: Intensywna terapia. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2004. 5. Szreter T., Brett-Chruściel J. (red.): Intensywna terapia dzieci. Wyd. PZWL, Warszawa 2002. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrogowski J., Wordliczek J. (red.): Medyna bólu. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 2. Singer M., Grant I. (red.): ABC intensywnej terapii. Wyd. Górnicki, Wrocław 2004. 3. Hurford W. E.: Intensywna terapia. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2003. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,4	0,6		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *INTENSYWNA TERAPIA* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia;	X							
C.W19.	metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci;	X							
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych	X							
C.W28.	problematykę ostrej niewydolności oddechowej;	X							
C.W29.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej;	X							
C.W48.	zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego;	X							
C.W49.	zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną i pielęgnacji tracheostomii;	X							

C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu;	X							
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;	X							
C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci;	X							
C.W57.	wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania;	X							
C.W59.	wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania;	X							
C.W60.	wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii	X							
C.W63.	zasady monitorowania czynności układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;	X							
C.W69.	wskazania do stosowania intensywnej terapii i zasady jej stosowania;	X							
C.W72.	technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych;	X							
C.W83.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego;	X							
C.W104.	zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta;	X							
C.U11.	monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii;	X							
C.U13.	wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie;	X							
C.U16.	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi;	X							
C.U17.	oceniać stan neurologiczny pacjenta;	X							
C.U20.	podawać pacjentowi leki i płyny;	X							
C.U24.	asystować przy czynnościach przygotowawczych do transplantacji narządów;	X							
C.U36.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych;	X							
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby;	X							

C.U38.	prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora)	X							
C.U56.	decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstępnieniu od jej przeprowadzenia	X							
C.U57.	rozpoznawać pewne znamiona śmierci	X							
C.U65.	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza;	X							
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	X							
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	NEUROCHIRURGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.54.6.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr hab. Andrzej Kotela	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	wiadomości z przedmiotu: anatomia, fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, neurologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z problematyką nadciśnienia śródczaszkowego • Przekazanie wiedzy o teoretycznych podstawach i sposobie postępowania z ofiarami ciężkich urazów czaszkowo-mózgowych na miejscu zdarzenia i w transporcie • Zapoznanie z zagadnieniami z zakresu chorób naczyniowych mózgowia • Zapoznanie z problematyką guzów śródczaszkowych oraz oceny ciężkości stanu chorych w stanach nagłych w neurochirurgii i neurotraumatologii 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - Z - zaliczenie na podstawie aktywności	
		Wykład – Egzamin - pisemny test	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykład: <ol style="list-style-type: none"> 1. Nadciśnienie śródczaszkowe - przyczyny, patofizjologia, postępowanie i leczenie 2. Krwotoki śródczaszkowe - podział, sposoby postępowania 3. Wady naczyniowe mózgu- tętniaki i naczyniaki. 4. Krwotok podpajęczynówkowy 5. Guzy śródczaszkowe - objawy ogólne i ogniskowe. 6. Metody oceny stanu świadomości i ciężkości stanu w chorobach OUN 7. Urazy czaszkowo-mózgowe 8. Krwiaki śródczaszkowe 9. Złamanie kości czaszki 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych; - rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób; - zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu; - podstawowe techniki obrazowe; - wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - oceniać stan neurologiczny pacjenta; - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - oceniać stan neurologiczny pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maksymowicz W. Neurochirurgia w zarysie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 1999. 2. Głowacki J., Marek Z. Urazy czaszki i mózgu. Krakowskie Wydawnictwo Medyczne 2000. 3. Ząbek M. Zarys neurochirurgii. PZWL 1999. 4. Kozubski W., Liberski P.: Neurologia : podręcznik dla studentów medycyny. T. 1 / 2 PZWL 2014. 5. Stępień A. (red.): Neurologia. T 1/T 2 . Wydawnictwo Medical Tribune Polska, Warszawa 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bone I, Lindsay K.W., Kozubski W.: Neurologia i neurochirurgia. Elsevier Urban&Partner, Wrocław rok wydania 2013, dodruk 2017 2. Curie David G. Postępowanie w urazach głowy. Alfa-medica press 1994. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30			
Przygotowanie do sprawdzianu praktycznego	-			
Przygotowanie się do zaliczenia końcowego	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *NEUROCHIRURGIA* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X							
C.W37.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce	X							
C.W38.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych	X							
C.W40.	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób	X							
C.W104.	zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu	X							
C.W105.	podstawowe techniki obrazowe	X							
C.W106.	wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego	X							
C.U17.	oceniać stan neurologiczny pacjenta	X							
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne RL.38.6.W	studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Beata Bałon	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne wykład – 30 godzin	studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne wykład – 2 punkty ECTS	studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z podstawami teoretycznymi postępowania medycznego nad kobietą ciężarną, rodzącą, położnicą, jej dzieckiem i rodziną oraz kobietą w każdym okresie jej życia. • Przekazanie wiedzy dotyczącej postępowania ratowniczego w stanach nagłych w położnictwie i ginekologii 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną – 2 godziny w tygodniu x 15 tygodni	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład - E - egzamin pisemny testowy	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Tematy wykładów: <ol style="list-style-type: none"> 1. Fizjologia i patofizjologia ciąży. 2. Poród fizjologiczny – charakterystyka poszczególnych okresów porodu i obserwacja rodzącej. 3. Postępowanie z ciężarną z objawami poronienia i porodu przedwczesnego. 4. Postępowanie medyczne wobec kobiety ciężarnej z podejrzeniem ciąży pozamaciczej. 5. Łożysko przodujące i przedwcześnie odklejające się, jako stan bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia matki oraz płodu. 6. Gestoza w przebiegu ciąży – stan przedzucawkowy i rzucawka. 7. Urazy u ciężarnej. 8. Wstrząs oligowolemiczny i septyczny w położnictwie. 9. Przestępstwa na tle seksualnym. 10. Najczęściej występujące choroby ginekologiczne – charakterystyka. 11. Przyczyny zgonów płodów i noworodków oraz kobiet w związku z ciążą, porodem, położeniem – dane demograficzne. 12. Poród uliczny. 13. Prowadzenie porodu w przypadku nieprawidłowego położenia i ułożenia płodu. 14. Ocena stanu noworodka i matki. Zasady postępowania z matką i noworodkiem bezpośrednio po urodzeniu. 15. Zagrożenia zdrowotne dla matki w przebiegu porodu powikłanego. 16. Stany nagłe w ginekologii wymagające szybkiej interwencji. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym; - fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego; - wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie; - metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci; - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób; - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci; - techniki przyjęcia porodu nagłego w warunkach pozaszpitalnych; - stany zagrożenia zdrowotnego w ginekologii i położnictwie;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka; - oceniać stan noworodka w skali APGAR; - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu; - prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych; - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora); - przyjmować poród nagły w warunkach pozaszpitalnych; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bręborowicz G. H.: Położnictwo i ginekologia. t. 1, 2. Warszawa, Wyd. PZWL, 2007. 2. Norwitz E., Schorge J. (red.): Położnictwo i ginekologia w zarysie. Obstetrics and Gynecology at a Glance. Wyd. PZWL, Warszawa 2006. 3. Pisarski T (red.): Położnictwo i ginekologia. Podręcznik dla studentów. Wyd. PZWL, Warszawa 2002. 4. Słomko Z. (red.): Ginekologia. t 1, 2. Warszawa, Wyd. PZWL, Warszawa 2008. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boyle M. (red.): Stany nagłe w okresie okołoporodowym. Wyd. PZWL, Warszawa 2008. 2. Kruszyński Z.: Anestezjologia położnicza. Położnicze stany nagłe. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 3. Panay N., Dutta R., Ryan A., Broadbent J. A. M.: Położnictwo i ginekologia. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006. 4. Szczapa J., Alifier M. (red.): Neonatologia. Wyd. PZWL, Warszawa 2000. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) POŁOŻNICTWO I GINEKOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W5.	odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym;	X							
C.W6.	fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego;	X							
C.W7.	wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie;	X							
C.W19.	metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci;	X							
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych;	X							
C.W40.	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób;	X							

C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci;	X							
C.W77.	techniki przyjęcia porodu nagłego w warunkach pozaszpitalnych;	X							
C.W101.	stany zagrożenia zdrowotnego w ginekologii i położnictwie;	X							
UMIĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego;	X							
C.U5.	dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka;	X							
C.U6.	oceniać stan noworodka w skali APGAR;	X							
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu;	X							
C.U19.	prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych;	X							
C.U38.	prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora);	X							
C.U55.	przyjmować poród nagły w warunkach pozaszpitalnych;	X							
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych;	X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	X							
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	DZIAŁANIA POSZUKIWAWCZO - RATOWNICZE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.43.6.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/ III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Hubert Marek	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład z prezentacją multimedialną	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia - 45 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia -3 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Celem szkolenia jest przygotowanie ratownika medycznego do prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia audytoryjne (gry symulacyjne, analiza przypadków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia - ZO na podstawie oceny uzyskanej ze sprawdzianu praktycznego na zakończenie realizacji zajęć,	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych i obowiązujące przepisy w tym zakresie 2. Sprzęt wykorzystywany do działań poszukiwawczo-ratowniczych 3. Taktyka prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych 4. Zabezpieczenie konstrukcji i instalacji 5. Techniki dotarcia do osoby poszkodowanej oraz jej ewakuacja 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu; - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - oceniać stan świadomości pacjenta; - oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 3. P.Guła, W. Machała: Postępowanie przedszpitalne w obrażeniach ciała, PZWL, Warszawa 2015 4. Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. 5. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Guła: Terroryzm a medycyna, ZiZ Kraków 2009, 2011 2. K. Nadolny: Rekomendacje postępowania w ratownictwie medycznym, Elamed, Katowice 2015
------------	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne		
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	45			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *DZIAŁANIA POSZUKIWAWCZO – RATOWNICZE* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych;		X						
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe;		X						
C.W44.	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków;		X						
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu;		X						
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;		X						
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków;		X						
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu;		X						
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci;		X						
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała;		X						
C.W85.	zagrożenia środowiskowe;		X						
C.W86.	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych;		X						
C.W87.	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach;		X						
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;		X						
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;		X						

UMIEJĘTNOŚCI									
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta;		X						
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych;		X						
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta;		X						
C.U15.	oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta;		X						
C.U25.	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne;		X						
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu;		X						
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych;		X						
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego,		X						
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie;		X						
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup		X						
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej		X						
C.U59.	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego		X						
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń		X						
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem		X						
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X						
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	SPECYFIKA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH NA TERENACH PRZYGRANICZNYCH	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.44.6.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru / III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III/ Semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne		
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 45 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 3 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z elementami Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście udziału naszego państwa w rozwój cywilnych zdolności Unii Europejskiej w zakresie reagowania kryzysowego. • Przekazanie studentom wiedzy na temat zasad funkcjonowania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności jako systemu międzynarodowej pomocy ratowniczej. • Omówienie zasad i trybu zawierania umów pomiędzy rządami państw oraz ich realizacji w zakresie zapobiegania katastrofom, klęskom żywiołowym, innym poważnym wypadkom. • Omówienie i charakterystyka zadań realizowanych w zakresie pomocy międzynarodowej przez Państwową Straż Pożarną. Rola Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego PSP. • Przekazanie studentom wiedzy na temat modułów ochrony ludności czyli specjalistycznych grup ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej przygotowanych do działań poza granicami kraju. • Zapoznanie studentów ze strukturą i zasadami funkcjonowania modułu pomp wysokiej wydajności „HCP Rzeszów”. 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia audytorijne (gry symulacyjne, analiza przypadków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia - ZO na podstawie oceny uzyskanej ze sprawdzianu praktycznego na zakończenie realizacji zajęć,	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc ratownicza udzielana przez Polskę i Polsce na przestrzeni ostatnich 20 lat. Dane statystyczne i wybrane przykłady. 2. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i jej wpływ na możliwości Unii Europejskiej w zakresie reagowania kryzysowego. 3. Powstanie i zasady funkcjonowania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności jako systemu międzynarodowej pomocy ratowniczej. Europejska Zdolność Reagowania Kryzysowego (EERC). 4. Wysyłanie sił i środków w ramach pomocy przygranicznej. 5. Wysyłanie sił i środków w ramach pomocy międzynarodowej. 6. Przekraczanie granicy państwowej i pobyt na terytorium państwa drugiej Strony. 7. Przemieszczanie wyposażenia i środków pomocy przez granicę państwową. 8. Koszty i odszkodowania z tytułu udzielanej międzynarodowej pomocy ratowniczej. 9. Moduły ochrony ludności- rodzaje , wyposażenie w sprzęt specjalistyczny, zasady dysponowania i prowadzenia działań poza granicami kraju. 10. Działania Modułu HCP Rzeszów podczas walki ze skutkami powodzi na terenie Bośni i Hercegowiny w 2014 r.
17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu; - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci; - zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała; - zagrożenia środowiskowe; - rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych; - etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach; - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne;

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - oceniać stan świadomości pacjenta; - oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta; - identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne; - przygotowywać pacjenta do transportu; - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej - działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 nr 88, poz. 400). 2. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej (BBN Warszawa – 2014). 3. Współpraca w ramach UE. Ochrona Ludności.(www.mswia.gov.pl) 4. Unijny Mechanizm Ochrony Ludności i jego instrumenty. (www.twojaeuropa.pl) 5. Unijny Mechanizm Ochrony Ludności. Koordynacja reagowania na klęski żywiołowe poza terytorium EU była zasadniczo skuteczna. (sprawozdanie specjalne – 2016. www.europa.eu) 6. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie zapobiegania katastrofom, klęskom żywiołowym, innym poważnym wypadkom oraz usuwania ich następstw.(www.straz.gov.pl) <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>...ja metodyczna dotycząca współpracy jednostek straży pożarnych Rzeczypospolitej ... z Korpusem Pożarniczo-Ratowniczym i jednostkami straży pożarnych Republiki ... i przy udzielaniu pomocy wzajemnej. (KW PSP Rzeszów)</p> <p>...owanie prowadzonych działań ratowniczych podczas powodzi na terenie Bośni i ... owiny (bryg. Krzysztof Filip, st.kpt. Maciej Nowak – KW PSP Rzeszów)</p>	

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	45			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>SPECYFIKA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH NA TERENACH PRZYGRANICZNYCH</i> w odniesieniu do form zajęć										
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych								
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...	
WIEDZA										
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych		X							
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe		X							
C.W44.	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków		X							
C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu		X							
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń		X							
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków		X							
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu		X							
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci		X							
C.W82.	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała		X							
C.W85.	zagrożenia środowiskowe		X							

C.W86.	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych		X						
C.W87.	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach		X						
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne		X						
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta		X						
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych		X						
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta		X						
C.U15.	oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta		X						
C.U25.	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne		X						
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu		X						
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych		X						
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego		X						
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie;		X						
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup		X						
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej		X						
C.U59.	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego		X						
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń		X						
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem		X						
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X						
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	LARYNGOLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.50.6.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI , semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	lek. Igor Wójciak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	medycyna ratunkowa, podstawy prawa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład -1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z mechanizmem urazów w obrębie noso – gardzieli, postępowaniem diagnostycznym, leczniczym i ratowniczym. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład – ZO- zaliczenie testowe pisemne	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> Ciało obce w uchu, nosie, krtani, tchawicy. Choroby nowotworowe w otolaryngologii. Urazy mechaniczne w otolaryngologii. Metody diagnostyczne w otolaryngologii. Leki stosowane w laryngologii. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci - wybrane stany nagłe laryngologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Becker W., Naumann H.H., Pfaltz C.R.: Choroby uszu, nosa i gardła. Wyd. BelCorp, Warszawa 1999. 2. Janczewski G.: Otolaryngologia. Wyd. Medyczne Via Medica, Gdańsk 2005. 3. Keller J., Kacker A.: Stany nagłe w pediatrii. Cz. VI – stany nagłe w otolaryngologii. Wyd. Mad-Media, Warszawa 2005. 4. Zabłocki S.: Zespoły i objawy chorobowe w otolaryngologii. Wyd. Medyczne Via-Medica, Gdańsk 2004. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kryst L.: Chirurgia szczękowo-twarzowa. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 2. Krzeski A., Janczewski G.: Choroby nosa i zatok przynosowych. Wyd. Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2008. 3. Latkowski B.: Otolaryngologia- kompendium. Wyd. PZWL, Warszawa 2007 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) **LARYNGOLOGIA** w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	X							
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci	X							
C.W100.	wybrane stany nagłe laryngologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie	X							
UMIĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego	X							
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta	X							
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych	X							
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PROCEDURY RATUNKOWE WEWNĄTRZSZPITALNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.57.6.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia III semestru/VI roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	III rok/ VI semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Marcin Strzałka	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu - procedury ratunkowe przedszpitalne	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 45 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z procedurami w ratownictwie wewnątrzszpitalnymi względem osób w różnym wieku • Opanowanie umiejętności postępowania w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. • Wyrabianie umiejętności odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia(pokaz, instruktaż, metoda 4 kroków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia – ZO na podstawie: Oceny ze sprawdzianu praktycznego Aktywności na zajęciach.	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie z pacjentem urazowym w warunkach szpitalnych 2. Postępowanie z pacjentem kardiologicznym w warunkach szpitalnych 3. Postępowanie z pacjentem kardiochirurgicznym w warunkach szpitalnych 4. Postępowanie z pacjentem neurologicznym lub neurochirurgicznym w warunkach szpitalnych 5. Postępowanie z pacjentem na oddziale toksykologii w warunkach szpitalnych 6. Postępowanie z pacjentem na oddziale intensywnej terapii w warunkach szpitalnych 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego; - przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę; - metody oceny stanu odżywienia; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych; - rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób; - zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym; - zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego; - zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną i pielęgnacji tracheostomii; - zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań; - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci; - wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania; - wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania; - wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania; - wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i dożłokową oraz techniki tego podawania; - technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych; - rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR; - zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach; - zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR; - zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR; - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR; - zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu; - procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej; - podstawowe techniki obrazowe; - wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
-----	--------------------------------	--------	--

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - oceniać stan świadomości pacjenta; - interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową; - podawać pacjentowi leki i płyny; - monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego; - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora); - stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny; - wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca; - tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup; - decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia; - dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych - kierowania się dobrem pacjenta
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wytyczne 2021 resuscytacji krążeniowo-oddechowej, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2021. 2. Goniewicz M.: Pierwsza pomoc. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Szumiał J.: Wypadek drogowy-pierwsza pomoc. Poradnik Ratownika. Grupa IMAGE Sp.z o.o., 2008. 4. Driscoll P., Skinner D., Earlam R. (red.): ABC postępowania w urazach. Wyd. Górnicki, Wrocław 2010. 5. Colquhoun M. C., Handley A. J., Evans T.R. (red.): ABC resuscytacji. Wyd. Górnicki, Wrocław 2006. 6. Panufnik K.: Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych. Wyd. Forum, Poznań 2008. 7. Jakubaszko J. (red.): Ratownik Medyczny. Wydawnictwo Medyczne. Wrocław, 2007. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	45			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	5			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	0,2		

**Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PROCEDURY RATUNKOWE WEWNĄTRZSZPITALNE w odniesieniu
do form zajęć**

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W20.	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez		X						
C.W26.	przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę;		X						
C.W33.	metody oceny stanu odżywienia;		X						
C.W36.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego;		X						
C.W37.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyń mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce;		X						
C.W38.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych;		X						
C.W40.	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób;		X						
C.W47.	zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym;		X						
C.W48.	zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego;		X						
C.W49.	zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną i pielęgnacji tracheostomii;		X						
C.W52.	zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań;		X						

C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci;		X							
C.W60.	wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania;		X							
C.W61.	wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania;		X							
C.W62.	wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania;		X							
C.W65.	wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpicową oraz techniki tego podawania;		X							
C.W72.	technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych;		X							
C.W80.	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR;		X							
C.W89.	zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach;		X							
C.W90.	zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR;		X							
C.W91.	zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR;		X							
C.W92.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR;		X							
C.W95.	zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu;		X							
C.W96.	procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej;		X							
C.W105.	podstawowe techniki obrazowe;		X							
C.W106.	wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;		X							
UMIĘTNOŚCI										
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego;		X							
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta;		X							
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych;		X							
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta;		X							
C.U12.	interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową;		X							
C.U20.	podawać pacjentowi leki i płyny;		X							
C.U32.	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego;		X							
C.U38.	przewodzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora);		X							
C.U44.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny;		X							
C.U47.	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca;		X							
C.U51.	tamować krwotoki zewnętrzne i unieruchamiać kończyny po urazie;		X							

C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup;		X							
C.U56.	decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia;		X							
C.U58.	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej;		X							
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;		X							
KOMPETENCJE SPOLECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku		X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta		X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	OKULISTYKA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.51.6.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	lek. Katarzyna Kotela - Węgrzyn	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	medycyna ratunkowa, podstawy prawa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 15 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		wykład – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z mechanizmami, objawami, przebiegiem i postępowaniem diagnostyczno – leczniczym w ostrych stanach klinicznych oczu u dorosłych i dzieci 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład – ZO - zaliczenie testowe pisemne	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> Badanie narządu wzroku. Nagła utrata widzenia. Stany nagłe przebiegające z objawem "czerwonego oka". Stany nagłe w przebiegu jaskry. Stany nagłe w przebiegu procesów zapalnych. Urazy narządu wzroku. Objawy ze strony narządu wzroku w zatruciach ogólnoustrojowych. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku - wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie - problemy wynikające z niepełnosprawności i chorób przewlekłych - wybrane stany nagłe okulistyczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szaflik J., Grabska-Liberek I., Izdebska J.: Stany nagłe w okulistyce. Wyd. PZWL, Warszawa 2004. 2. Bradford C.A.: Okulistyka. Podręcznik dla studentów. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006. 3. Niżankowska M.H. (red.): Okulistyka. Podstawy kliniczne. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kański J.: Okulistyka kliniczna- kompendium. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006. 2. James B.: Kompendium okulistyki. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 3. Lennox A.: Pierwsza pomoc okulistyczna. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) *OKULISTYKA* w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W1.	zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku	X							
C.W7.	wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie	X							
C.W8.	problemy wynikające z niepełnosprawności i chorób przewlekłych	X							
C.W99.	wybrane stany nagłe okulistyczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie	X							
UMIĘJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego	X							
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta	X							
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych	X							
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	ma świadomość stałego aktualizowania stanu swojej wiedzy	X							
K.6	ma świadomość odpowiedzialności za wykonywane zadania	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ ORTOPEDYCZNO – URAZOWY (ŚRÓDROCZNA III)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI semestru/ III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 50 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów ze zasadami diagnostyki i terapii w ortopedii. • Kształtowanie umiejętności wykonywania działań diagnostycznych, leczniczych i ratowniczych w warunkach oddziału szpitalnego 	
14.	Metody dydaktyczne	pokaz, instruktaż, ćwiczenia, metoda przypadku, metoda sytuacyjna	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa – oddział neurologii – ZO - Oceny aktywności studenta na zajęć - Oceny z przygotowania do zajęć, - Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności - Obserwacji pracy studenta	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Praktyka zawodowa : <ol style="list-style-type: none"> 1. Stany nagłe wynikające z powikłań naczyniowo – nerwowych powstałych w przebiegu leczenia ortopedycznego lub w następstwie uszkodzeń urazowych. 2. Stany nagłe wynikające z powikłań septycznych – stanów septycznych powstałych w przebiegu leczenia ortopedycznego lub w następstwie uszkodzeń urazowych. 3. Powikłania zatorowo – zakrzepowe powstałe w przebiegu leczenia ortopedycznego. 4. Stany nagłe po urazie wielonarządowym powstałe w następstwie uszkodzeń urazowych. 5. Następstwa złamań miednicy – krwawienia wewnętrzne, uszkodzenie narządów miednicy małej. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się *	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu - przygotowywać pacjenta do transportu - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci - wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby - stosować skale ciężkości obrażeń - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aluisio F. V., Christensen H. P., Urbaniak J.R. (red.): Ortopedia. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2000. 2. Gaździk T. Sz.: Ortopedia i traumatologia. Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. PZWL, Warszawa 2008. 3. Gaździk T. Sz.: Podstawy ortopedii i traumatologii narządu ruchu. Wyd. PZWL, Warszawa 2001. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kiperski J., Kowalski., Krasuski M., Szymanik W.: Schorzenia i urazy kręgosłupa. Wyd. PZWL, Warszawa 2001. 2. Kusz D.J (red.): Kompendium ortopedii. Wyd. PZWL, Warszawa 2000. 3. Marciniak W., Szulc A. (red.): Ortopedia i rehabilitacja Wiktora Degi. Wyd. PZWL, Warszawa 2008. 4. Pizzutillo P.D., Alman B.A.: Ortopedia dziecięca. Wyd. Czelej, Lublin 1999. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	-			
	Praktyka	50			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,7	0,3		

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ ORTOPEDYCZNO - URAZOWY (ŚRÓDROCZNA III) w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu								X
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci								X
C.U37.	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby								X
C.U54.	stosować skale ciężkości obrażeń								X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych								X

C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń									X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta									X
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego									X
KOMPETENCJE SPOLECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym									X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta									X

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU DYPLOMOWEGO	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.70.6.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia VI , semestru/III roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok III/ semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza i umiejętności z zakresu całości zrealizowanego programu studiów	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia kliniczne - 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia kliniczne - 5 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Celem przedmiotu jest dalsze rozwijanie i utrwalanie umiejętności studentów w zakresie zabiegów wykonywanych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego pacjentów dorosłych i dzieci 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia : pokaz, instruktaż, metoda przypadku, metoda sytuacyjna, praca w grupie, dyskusja, analiza przypadków,	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>ćwiczenia - ZO</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecność - 100 % obecność, - sprawdzian praktyczny, - kolokwium zaliczeniowe 	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>ĆWICZENIA :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika postępowania ratunkowego w wybranych zdarzeniach urazowych i nieurazowych dorosłych i dzieci. 2. Specjalistyczne zabiegi diagnostyczne i lecznicze wdrażane w ratownictwie medycznym - symulacja zdarzeń i postępowania. 3. Monitorowanie i opieka podesusycyjna w ramach ratownictwa medycznego zasady prowadzenia dokumentacji medycznej. 4. Obrazowanie w ratownictwa medycznego – wskazania i przeciwwskazania, interpretacja wyników. 5. Pacjent w stanie krytycznym – specyfika działań ratunkowych. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku; - wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci; - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - mechanizmy działania podstawowych grup leków i leków podawanych samodzielnie przez ratownika medycznego; - techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny; - stany zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce oraz zasady postępowania przedszpitalnego w tych stanach; - zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych; - problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatorowości płucnej; - problematykę ostrej niewydolności oddechowej; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej; - przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek; - wybrane choroby przewodu pokarmowego; - zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii; - leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych, neurologicznych i psychiatrycznych; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego; - wybrane zagadnienia z zakresu traumatologii dziecięcej;
-----	--------------------------------	--------	---

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych; - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii; - interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową; - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta; - oceniać stan neurologiczny pacjenta; - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi; - prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych; - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego; - monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych; - stosować leczenie przeciwbólowe; - monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego; - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci; - szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych; - prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego; - wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego; - wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego; - identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń; - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Guła P., Machała W. Postępowanie przedszpitalne w obrażeniach ciała. Wyd. PZWL, Warszawa 2015. 2. Roberts J.R., Hedges J.R., Custalow C.B., Chanmugam A.S., Chudnofsky C.R., McManus LTC J. Procedury kliniczne w medycynie ratunkowej. Część 1 Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paciorek P., Patrzala A. Medyczne Czynności Ratunkowe. Wyd. PZWL, Warszawa 2015. 2. Maślanka M. Ratownictwo Medyczne Procedury od A-Z. Wyd. Elsevier Wrocław 2012. 3. Kózka M., Rumian B., Maślanka M. Pielęgniarstwo Ratunkowe. Wyd. PZWL Warszawa 2013. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]			
	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30			
Przygotowanie do zajęć	50			
Przygotowanie się do sprawdzianu praktycznego	50			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	130			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,2	3,8		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) <i>PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU DYPLOMOWEGO</i> w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
C.W1.	zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku		X					
C.W3.	wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci		X					
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia		X					
C.W18.	mechanizmy działania podstawowych grup leków i leków podawanych samodzielnie przez ratownika medycznego		X					
C.W22.	techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny		X					
C.W23.	stany zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce oraz zasady postępowania przedszpitalnego w tych stanach		X					
C.W24.	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych		X					

C.W27.	problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatorowości płucnej		X						
C.W28.	problematykę ostrej niewydolności oddechowej		X						
C.W29.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej		X						
C.W30.	przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek		X						
C.W31.	wybrane choroby przewodu pokarmowego		X						
C.W32.	zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii		X						
C.W35.	leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych, neurologicznych i psychiatrycznych		X						
C.W36.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego		X						
C.W68.	wybrane zagadnienia z zakresu traumatologii dziecięcej		X						
UMIĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego		X						
C.U3.	postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych		X						
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta		X						
C.U5.	dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka		X						
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych		X						
C.U11.	monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii		X						
C.U12.	interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową		X						
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi		X						
C.U15.	oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta		X						
C.U17.	oceniać stan neurologiczny pacjenta		X						
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi		X						
C.U19.	prować dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych		X						

C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego		X						
C.U28.	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych		X						
C.U29.	stosować leczenie przeciwbólowe		X						
C.U32.	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego		X						
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci		X						
C.U36.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych		X						
C.U45.	prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego		X						
C.U46.	wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego		X						
C.U47.	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca		X						
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych		X						
C.U62.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego		X						
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń		X						
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego		X						
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem		X						
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X						
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X						